

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

МАТЕРІАЛИ
IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

АРХІТЕКТУРА ІСТОРИЧНОГО КИЄВА.
ФЕНОМЕН УРБАНІЗОВАНИХ ЛАНДШАФТІВ

Девіз конференції:
"КРИТИКУЄШ – ПРОПОНУЙ ВИРІШЕННЯ"

23-24 листопада 2018 р.
м.Київ

Присвячується 100 – річчю
з дня народження Мілецького А. М.

Наші спонсори:

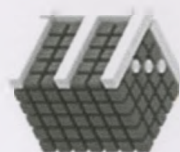
GRAPHISOFT
ARCHICAD

ALLBAU software

ALLPLAN
AUTHORIZED
PARTNER

BAKOTECH
FOR ARCHITECTS

ALLPLAN
A NEMETSCHKE COMPANY

AUTODESK
"Softprom by ERC" дистриб'ютор "Autodesk"

ПЛЕСО
КОМПАНИЈА ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Рекомендовано до видання на засіданні вченої ради архітектурного факультету №4 від 19 листопада 2018 року.

Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції:
«Архітектура історичного Києва. Феномен урбанізованих ландшафтів» -
К.:КНУБА, 2018. - с.152

В тезах доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Архітектура історичного Києва. Феномен урбанізованих ландшафтів», присвяченої 100 – річчю з дня народження Мілецького А. М., розглянуто шляхи вирішення конфліктних ситуацій, які виникають в процесі втручання в контекст історичної архітектури засобами та методами архітектури сучасної. Як в теоретичній, так і в практичній площинах висвітлено різні аспекти питання прогресуючої урбанізації міських ландшафтів.

На базі актуальних проблем формування та розвитку архітектури, фокусується увага на аспектах існуючої забудови, збереження та відновлення контексту історичного міського середовища.

Призначено для дослідників проблем сучасної архітектури, викладачів вищих навчальних закладів, архітекторів, студентів архітектурних та містобудівних факультетів.

IV міжнародна науково-практична конференція

АРХІТЕКТУРА ІСТОРИЧНОГО КИЄВА. ФЕНОМЕН УРБАНІЗОВАНИХ ЛАНДШАФТІВ

Мета конференції:

сучасне дослідження, висвітлення та прозора дискусія щодо проблем урбанізації і розвитку історичного міського середовища

Тематика конференції:

- Архітектурне і урбаністичне середовище міста.
- Збереження та реставрація пам'яток архітектури і містобудування.
- Реконструкція, реновація, реабілітація урбанізованого середовища.
- Соціокультурні аспекти урбанізації.
- Правові та економічні аспекти урбанізації.
- Теоретико - методологічні засади розвитку історичних міст.
- Водне середовище Києва – цінний природний ресурс міста. Водна стратегія міста.

Вже стало доброю традицією щорічно (вже вчетверте) в кінці листопада проводити міжнародну науково-практичну конференцію «Архітектура історичного Києва» на базі кафедри інформаційних технологій в архітектурі КНУБА, що є засновником та ініціатором даного заходу. Виявилось, що є необхідність у прозорій дискусії обговорити злободенні проблеми забудови, збереження та відновлення історичного міського середовища. І це може бути не обов'язково міста Києва. Навіть цікаво почути досвід вирішення типових для історичних міст проблем.

Виявилось, що суспільству критично важливо обмінюватися інформацією, здійснювати цивілізований дискурс між суспільством, чії інтереси, здебільшого, представляють громадські організації, науковцями і владою. Таким дискусійним подіумом стала конференція. Результативність і дієвість такого дискурсу підтверджується попередньою конференцією «Архітектура історичного Києва. Контекст і втручання», в якій прийняло участь більше ста доповідей. На четвертій конференції про результативність дискусії за рік розповідатимуть, з-поміж інших, учасники попередніх конференцій.

Оргкомітетом конференції було вирішено визначити актуальну для міста тему - феномени урбанізованих ландшафтів. Дія в історичному середовищі - втручання, а вирішення проблеми - тактичне врахування контексту.

Загалом подано 84 тези доповідей.

Оргкомітет вдячний за підтримку в організації конференції освітньо-інформаційним партнерам: "BAKOTECH" представнику Graphisoft Archicad,"Allbau Software GmbH" представнику концерну "Nemetschek AG", "Softprom by ERC" дистриб'ютору "Autodesk", КП «ПЛЕСО».

Оргкомітет.

**РИТУАЛЬНИЙ КОМПЛЕКС КРЕМАТОРІЯ І ПАРК ПАМ'ЯТІ
НА БАТИЄВІЙ ГОРІ – УНІКАЛЬНИЙ ТВІР
ПЕЙЗАЖНОЇ АРХІТЕКТУРИ І СКУЛЬПТУРИ**

Підгорний Олексій Леонтійович, д.т.н., проф. КНУБА;

Семироз Ніна Григорівна, к.арх.доц. КНУБА;

Тимошенко Марія Миколаївна, к.арх с.н.с. НАУ

«Я знаю ескізи, плани, етапи самовідданої праці і вважаю, що збудований Парк Пам'яті буде неповторним і унікальним твором пейзажної архітектури і скульптури. Жодної ноти натуралізму, спотворення, безсилої покори я не відчув. Прошу дати вказівку виконавчим інститутам переглянути пропозиції щодо знищення визначного твору...»

М. Бажан, 1979 р.акад. гол. редактор УРЕ, лист в ЦК КПУ

«...Київський крематорій, створений у вигляді ватри, літаючої тарілки являє собою досить складну технологічну будівлю, яка ввійшла до переліку найвизначніших архітектурних витворів пострадянського періоду по всьому Радянському Союзу ...»

F. Chadin SRSR Cosmic Communist Constructions 2016p. 362c

Наведені цитати - це фрагменти історії та оцінки ритуального комплексу крематорію в м. Києві, створеного за проектом інститута «Київпроект» (автори: архітектор А.М. Мілецький, художники А.Ф. Рибачук та В.В. Мельниченко).

1. Кроком крізь століття можна вважати поступову відмову українського народу від тисячолітньої традиції поховання тіл померлих в землю, кардинальний перехід до спалювання, кремації і захоронення з прахом в колумбаріях. Роль головних виконавців дизайн-проекту полягає в тому, що вони в другій третині ХХ ст. знайшли виразні архітектурні, художні образи, підходи і прийоми для створення секуляризованих новітніх традицій.

2. Визначення задач по геометрії оболонок та використанню отриманих рішень було доручено А. Рибачук та В. Мельниченко. Створений ними макет, план споруд та поздовжній розріз ритуальних залів послужили вихідним матеріалом для моделювання поверхонь оболонок.

3. Розробку геометрії поверхонь оболонок ритуальних залів крематорію та геометричної інформації для конструювання, розрахунку, виготовлення опалубки та інше виконали О.Л. Підгорний (17 оболонок двох закритих ритуальних залів) та його аспірант С.М. Ковальов (3 оболонки на відкритій площі). Результати були застосовані в якості впровадження досліджень в докторській та кандидатській дисертаціях по способах формування оболонок (КНУБА).

4. При розробці геометрії оболонок враховувались не тільки закономірності контурів та ліній перерізу, а й сприйняття форм оболонок, технологічність зведення, вимоги розрахунку, створення точкового каркасу теоретичної та граничних поверхонь, різнотовщинність, спосіб збору навантажень. Тут знайшов застосування спосіб виділення варіантів поверхонь з множин ліній, лінійчаті поверхні 4-го порядку, поверхні конічних перерізів та комбінації їхніх відсіків.

Результат впровадження геометричних розробок був схвалений і рекомундований для подальшого застосування в проєктній практиці.

Набутий досвід творчості і боротьби щорічно передається студентам архітектурного факультету з 1972 р. і до сьогоднішнього дня в спецкурсі, створеному проф. Підгорним О.Л. на матеріалах докторської дисертації та її впровадження.

5 Трипільсько - християнський мотив - "*смерть не є межею часу, життя людини не закінчується з її фізичною смертю*" було закладено в пейзажний театр, куди приходять людина в скорботі. Цей мотив був втілений в сценографію Парку Пам'яті, в будівлю крематорію з ритуальним і технологічним бездимним і підземним комплексом на штучному пагорбі, в розкриття ракурсів краєвиду, в кутах нахилу схилів і спадів, в форму плану штучного озера, в подіуми колумбарію, в планування і благоустрій алеї, в дизайн мостового переходу, і ,головне, в скульптурне оформлення підірної стіни довжиною 213 м. і висотою від 4 м. до 14 м. Були вперше створені в крематорії підземні двоповерхові адміністративно - господарські приміщення з кабінетами, санітарними кабінами, холодильними камерами, актовим залом, майстернями площею біля 300 м², з 80-метровим транспортером трун і чотирма подвійними печами. Високопрофесійно було запроєктовано і виконане штучне озеленення, з підбором відповідних таксонів в українських погребальних традиціях. Формотворення будівлі крематорію асоціюється за семантикою з полум'ям, але не таким жажливим все знищуючим, як, наприклад, в меморіальному комплексі Жанни д'Арк в Орлеані у Франції, а з сумним вогнем догораючої ватри, вогнища зі спалахами, котрі підіймаються від землі до неба.

6. З сумом можна відмітити декотрі вади цього кардинального архітектурно-пейзажного творіння. Обладнання, опорядження інтер'єру крематорію а також прощальних залів, хорів дуже аскетичне, холодне і в прямому і переносному сенсі. Вкрай недосконало запроєктована і виконана системи відведення дощових вод, що призвело до реконструкції усіх підземних споруд і комунікацій, віддаленість крематорію від новостворених ритуальних залів на відстань майже 300 м.

7. Драматично склалась доля скульптурних панно в Парку Пам'яті при крематорії створених А. Рибачук і В. Мельниченком. В 1982 р. за вказівкою особисто Щербицького В.В. скульптурне панно було забетоноване.

Багаторічна боротьба В. Мельниченка призвела до відміни постанов про знищення і заливтя бетоном і відкрила можливість спасіння цього твору. І от нарешті перший реальний крок і світла надія: ділянку 2х3 м реставровано і відкрито. Вона належить до теми «Захист Батьківщини». Шість квадратних метрів коштували міській адміністрації 50 000 гривень за сім днів роботи. А вся скульптурна стіна має майже 2 200 квадратних метрів!

У 2003 р. мером Києва Черновецьким С.Л. було прийнято рішення про перенесення підземної адміністративно - господарської частини крематорію на

поверхню, про зведення православної каплиці в російському стилі, яка стала випадковою в цьому ландшафті.

7. Виникнення дисонансних зіткнень, подій, які супроводжували ескізування, проектування і втілення архітектурних, пейзажних і скульптурних рішень, що ще раз підтверджує кроки поперед часу даються важко всім народам і українцям також. Драматизм загострюється, наростає при амбівалентних умовах розвитку світогляду людей і, особливо, при зміні сприйняття традиційних, тонких поглядів на смерть і поховання.

УДК 712.2

ФЕНОМЕН «ВОДИ» ЯК АРХІТЕКТУРНО-ЛАНДШАФТНЕ ЯВИЩЕ

Рубан Людмила Іванівна, кандидат арх-ри, доцент, докторант кафедри ландшафтної архітектури КНУБА

В сучасній науці поняття «*феномен*», (що походить від грец. φαινόμενον — є, має місце, явище) трактується як «незвичайне явище, рідкісний факт, який важко збагнути», і далі, «у філософському сенсі слово «*феномен*» часто застосовується для позначення явищ, які досягаються на чуттєвому рівні на противагу слову «*ноумен*», що означає явище, зрозуміле розумом. В новоєвропейській філософії, за визначенням Канта, феномен — будь-яке явище, яке може бути пізнане на основі досвіду». Отже, необхідність чіткого уявлення про поняття «*феномен*», яке в універсальному розумінні позначає предмети, речі, явища, ідеї, відчуття тощо, їх взаємні відношення, впливи — все, що проявляється у свідомості, надає підставу й для розгляду явища «води» в урбанізованому ландшафті, тобто в межах міста або іншого населеного пункту.

Парадигма сучасної системи поглядів на природні водні об'єкти визначається, на думку автора, насамперед, зміною ставлення до цих об'єктів, що розглядаються з позицій розуміння природних процесів у водних екосистемах та необхідності адаптації до зміни клімату. Зміна парадигми співіснування людини з водним оточенням на початку 21 ст. позначається на архітектурно-ландшафтній практиці й вимагає приділення пильної уваги контакту людини з природними водними об'єктами міського середовища.

У світлі зміни парадигми чинник феномену «води» розкривається як системоутворюючий щодо цілого комплексу нагальних завдань людської життєдіяльності, тим самим підтверджуючи історичну філософську думку французького мислителя Еміля-Огюста Шартє (Алена) (1868-1951) стосовно явища «води» в містоутворенні - «міста ніколи не виростають з волі завойовників. Вони, як мох на деревах, з'являються там, де є вода».

В наукових трудах архітекторів є приклади застосування феноменологічного аналізу до, наприклад, міста. Так, феномен «міста» як образ урбанізації та освоєння міського середовища в їх динаміці розкрито Глазичевим В.Л. у книзі «Город без границ» (2011). Розглядаючи територіальний розвиток та еволюцію міста як органічне ціле ним досліджено феномен «міста»: як організму, історичної системи, простору, який регулює